PARTENERIATUL ESTIC – FACTOR MODERNIZATOR AL SISTEMULUI POLITIC AL REPUBLICII MOLDOVA

CIOBANU ION
Universitatea de Stat din Moldova

Articolul de faţă vine să prezinte procesele de modernizare ale sistemului politic în contextul Parteneriatului Estic. Este oare Parteneriatul Estic o piedică în calea aderării Republicii Moldova la UE sau reprezintă, mai degrabă, o oportunitate? Care sunt beneficiile pe care ţara noastră le poate obţine în cadrul aranjamentului dat? Iată doar câteva întrebări la care urmează să dăm răspuns la acest subiect.

Rolul Parteneriatului Estic (PE) constă în posibilitatea de a avea o relaţie progresivă a ţărilor membre, cu U E, prin crearea zonelor de liber schimb, încheierea unor „pacte de mobilitate şi securitate", care presupun lupta împotriva migraţiei ilegale, modernizarea sistemelor de azil, structuri integrate de gestionare a frontierelor pentru a se ajunge la obiectivul final de eliminare a vizelor de călătorie, obiectiv atins deja de R. Moldova.

De asemenea, alte obiective ale parteneriatului constau în promovarea unei mai bune mobilităţi a forţei de muncă, securitate energetică sporită pentru UE şi parteneri, precum şi programe care sprijină dezvoltarea economică şi socială a ţărilor partenere.

Printre beneficiile oferite de PE se numără cele ce ţin de dezvoltarea economică şi socială precum şi obţinerea posibilităţii de acces pe piaţa internă şi integrarea în cadrul altor politici europene: Educaţia, pregătirea profesională şi tineretul; Cercetarea; Probleme de mediu; Cultura; Politica audio-vizualului etc.

Aspectele modernizării R. Moldova prin prisma acestui Parteneriat constau în asocierea politică între Moldova ca stat partener şi UE, înseamnă un dialog politic şi instituţional mult mai intens, o solidaritate mai mare decât până acum, o coordonare mult mai strânsă a poziţiilor de politică externă, atât pe plan regional, cât şi pe plan internaţional. Odată cu semnarea Acordului de Asociere cu UE va exista o coordonare mult mai strânsă a poziţiilor statului din Parteneriatul Estic semnatar asupra problemelor de politică externă cu statele membre ale UE [1].

Amintim că, atunci când a fost lansată iniţiativa Parteneriatului Estic, se urmărea, practic, un singur scop - crearea unui cerc de state democratice şi stabile, care să reprezinte o zonă de stabilitate şi prosperitate la graniţele Uniunii Europene. Şi în acest sens, Uniunea Europeană a propus forma de Acord de Asociere, care include în sine şi un Acord de Liber Schimb

Aprofundat şi Cuprinzător [2, p.28.], este vorba de comerţul liber şi, prin circulaţia liberă, consolidarea relaţiilor interumane. Astfel, în aceste condiţii, rolul Parteneriatului Estic în calitate de politică prioritară a UE sporeşte tot mai mult. Subliniem faptul că Armenia, Georgia şi Republica Moldova au înregistrat progrese în dezvoltarea politicilor și instituțiilor care vizează în mod specific IMM-urile prin promovarea dialogului public-privat și coordonarea inter-guvernamentală.

Drept recomandare în acest sens ar fi ca ţările să sprijine promovarea spiritului de gândire antreprenorial și să dezvolte politici de abilități antreprenoriale eficiente pe baza nevoilor de instruire ale potențialilor lideri, fie politici, fie de afaceri. Este necesară colectarea regulată și în detaliu a datelor statistice structurale pentru a monitoriza și evalua instrumentele de politici ale autorităților publice, precum și estimarea performanțelor acestora la scară națională și locală.

O altă latură a modernizării se observă prin faptul că prin intermediul Parteneriatului Estic ţara noastră se angajează pentru a promova cultura antreprenorială în sistemul de învățământ, deși crearea de parteneriate și asumarea unor angajamente ferme necesită ameliorări. E de menționat de asemenea că toate țările Parteneriatului Estic au recurs la reforme de simplificare legislativă.

Astfel, politicile de reglementare vizate de Parteneriatul Estic, pentru Republica Moldova au demonstrat o îmbunătățire semnificativă în mai multe domenii, şi anume: domeniul E-guvernare [3, p.165.]. La fel, cadrul de reglementare a fost simplificat, cu mai multe etape de ghilotina legislativă pentru a asigura eliminarea legislației învechite sau inutile. S-a propus o nouă strategie de dezvoltare social economică a țării pentru perioada 2012-2020, strategie care acum este în curs de finalizare.

Amintim că noua strategie implică părțile interesate în procesul de creștere a culturii antreprenoriale, deși schimbul de bune practici este inhibat de defectele sistemelor educaționale și de accesul limitat la sursele de informare. În timp ce reformele în cadrul de reglementare socio-politică sunt în curs de desfășurare, abordarea necesităților întreprinderilor existente rămâne o problemă importantă.

Prin Parteneriatul Estic s-a încercat stimularea unei culturi antreprenoriale la scară largă prin educație eficientă și măsuri de instruire, cu scopul de a susține succesul politicilor de orice gen, în cooperarea pe termen lung și în curs de desfășurare dintre guvern, mediul academic și sectorul privat.

De asemenea, grație Parteneriatului Estic a fost ameliorată transparența și administrarea corporativelor din țara noastră, a concurenței, precum și

majorarea gradului de digitalizare în practic toate sectoarele de dezvoltare, asigurând, în același timp, stabilitate și transparență, pentru a facilita accesului durabil la finanțare, prin intermediul serviciilor de informare, cum ar fi: informații generale, contacte, link-uri și resurse promoționale.
Tot datorită Parteneriatului Estic a fost precizată în mod explicit importanța cheie a democrației locale și a autonomiei locale, drept rezultat al modernizării statelor prin următorii factori [4, p. 18-20.]:

a) Includerea autorităților locale și regionale în definirea și punerea în aplicare a politicilor și strategiilor cadrul ale Parteneriatului Estic;
b) Accesul direct la instrumente financiare corespunzătoare (europene și naționale), pentru orașele și regiunile țărilor partenere, împreună cu eliminarea barierelor existente în calea utilizării acestor fonduri (de exemplu, reguli incompatibile privind achizițiile publice).
c) Recunoașterea cooperării teritoriale drept o prioritate a Parteneriatului Estic, iar Comisia Europeană fiind încurajată să sprijine în continuare eforturile în acest sens.
d) Fundamentarea cooperării cu împărtășirea experienței practice despre instrumentele, măsurile, și soluțiile regulatorii disponibile pentru implementarea politicilor prin seminare, vizite de studiu, instruiri, etc., fie pe dimensiunea bilaterală sau regională.

Astfel, obiectivele generale ale Parteneriatului Estic privite prin prisma modernizării putem enumera: cooperarea şi schimbul de informaţii cu privire la aspectele relevante politicii regionale; schimburi de bune practici privind dezvoltarea şi punerea în aplicare a strategiilor regionale, inclusiv programarea multianuală; şi organizarea de seminare şi ateliere de lucru care vor introduce şi implementa standardele şi practicile europene de dezvoltare regională [5].

Sistemul politic din Republica Moldova poate fi caracterizat prin transformări neprogramate, determinate de conjunctura politică dintr-o anumită perioadă. În acest context, sistemul politic moldovenesc este încă în proces de modelare şi transformare. Aparent acesta este format din toate atribuţiile caracteristice unui sistem democratic şi modern.

Însă, cu toate acestea, cunoaştem situaţii în care sistemul nostru politic poate genera crize politice datorită că nu există un consens a clasei politice asupra formei de guvernare pe care ţara noastră trebuie să o aibă, iar exemplu după anul 2009 în care clasa politică nu a putut să aleagă preşedintele este cel mai elocvent. Situaţia data, care persistă până în prezent, este consecinţa intervenţiei în anul 2000 asupra Constituţiei când a fost schimbată forma de guvernare. Această stare de fapt, ne permite să menţionăm că nu există o consecvenţă în poziţiile clasei noastre politice cu

privire la forma sistemului politic, viziunile acestora schimbându-se în funcţie de conjuncturile politice.

La fel, o remarcă a sistemului politic moldovenesc din perspectiva integrării europene, este ca majoritatea guvernărilor s-au orientat asupra aspectului de armonizare legislativă şi mai puţin spre dezvoltarea de mecanisme de implementare. Această situaţie a dus la o reformare parţială fără rezultate structurale. În acest context, perspectiva integrării europene, chiar şi în condiţiile unei evoluţii ideale economice şi politice, se va decide nu numai în funcţie de gradul de compatibilitate legislativă a Republicii Moldova cu standardele UE, ci şi în capacitatea ţării noastre de a aplica aceste standarde [6].

Cu toate acestea, sistemul politic din Moldova este încă unul tranzitoriu[7], în aceste condiţii importanţa modernizării sistemului politic este una primordială; Iar modernizarea poate să se realizeze numai prin valorificarea vectorului european ca şi catalizator al procesului de reformare.

Aşadar, dinamizarea dialogului şi cooperării sectoriale ale Republicii Moldova cu UE, prin intermediul Parteneriatului Estic, au contribuit la o majorare considerabilă a suportului acordat de UE în vederea consolidării democraţiei, a statului de drept, respectarea drepturilor omului, precum şi promovarea reformelor economice şi îmbunătăţirea condiţiilor de trai a populaţiei.

Referinţe bibliografice:

1. Acord de Parteneriat şi Cooperare dintre Comunităţile Europene şi statele lor membre, pe de o parte, şi Republica Moldova, pe de altă parte, http://infoeuropa.md/ (vizitat la 25.03.2016).

2. Prohnişchi Valeriu, Popa Ala. Acordul de Liber Schimb între Moldova şi UE: fezabilitate, perspectivă şi impact potential. Chişinău, 2009.

3. Saca Victor, Ceban Victoria. Republica Moldova şi Uniunea Europeană: de la parteneriat la politica de vecinătate. În: Studii Internaţionale. Viziuni din Moldova, USM. Chişinău, 2006., p. 160-169.

4. Academia de Administrare Publică. 15 ani de modernizare a serviciului public. Chişinău 2008.

5. Петр Байор. Восточное партнерство. Цели - Опыт – Вызовы. Анализ процесса имплементации в государствах охваченных программой. 2013.

6. Gîra Viorica, Conacu Vasile. Perspectiva europeană în contextul parteneriatului estic: Cazul Republica Moldova. În: Ştiinţa politică în Republica Moldova: realizări şi perspective. Chişinău, 2011, p. 398-408.

7. Sistemul politic în societăţile tranzitive: cazul Republicii Moldova. Revista de Filozofie, Sociologie şi Ştiinţe Politice. 2009, Nr. 3, p. 157-161.